

Redacți și Administrația:
Budapesta, VIII., József-körút 18.

Sunt a se trimite tot felul
de scrisori, cereri și bani

Apare în ecare Duminecă.

Organul partidei socialdemocrate din Ungaria

ADEVÉRUL

(GLASUL POPORULUI)

ABONAMENTUL:

Pe 1 an 3 coroane 20 filerl
Pe 1/2 an 1 coroană 60 filerl
Pe 1/4 an . . . . . 80 filerl
Pe 1 lună . . . . . 30 filerl
Un număr singur. 6 filerl

Foaie pentru poporul muncitor român din Ungaria

Români și
sârbi socialiști.

— Un articol din „Népszava“ —

CONFISCAT.

Să trăiască

BCU Cluj / Central University Library Cluj

libertatea de presă din Ungaria.

Pâine, tată!...

O întâmplare din viața proletarului

de

Aurel Cristea.

C o n f i s c a t .

Confiscat

Viitorul este al socialdemocrației
dar' noi voim și prezentul.

Un om adevărat.

— *Despre mișeliile notarilor.* —

Și între mincinoși și farisei să află câte odată un om adevărat. Foile is pline, domnii urlă, că socialiștii fac turburări și pe aceasta vreme totuși — minunea minunilor se află un om cine spune adevărul.

Acest om este Dr. Adolf Lendl, deputatul cercului *Temeș-Recaș*.

Acest deputat descrie, că nu socialiștii fac turburări, ci notarii mișei și solgăbirăii.

Adevărată cauză a tēlburărilor din Bănat este destrăbălarea administrativă. Aceasta o spunem nu noi, ci un deputat dietal dl Dr. Adolf Lendl, ales la Recaș, care de altminteri a interpelat mai de multe-ori asupra administrșției din comitatul Timișului...

„Poporul este siluit cu toate mijloacele ce-i stă la dispoziție administrației; mișcările acestea la început n'au fost nici de caracter socialist, nici de caracter naționalist, acum însă cei din administrație au interes să taxeze astfel mișcarea asta de nemulțumire“.

Așa scrie dl Lendl, care nu de azi, nici de ieri, ci de vreme mai îndelungată studiază relațiunile din Bănat și — după-cum scrie în „Magyarország“ dela 5 și 6 Februarie — aproape zilnic primește scrisori dela populația de pe acolo, în cari i-se denunță fel și fel de abuzuri administrative, „nedreptăți revoltătoare“, cum zice.

Dar' să dăm cuvântul dlui deputat.

„Când cei d'acolo (de prin satele revoltate) au amintit de temerea că pot izbucni tulburări, am interpelat în Dietă;

Confiscat

BCU Cluj / Central University Library

Confiscat

am spus unele lucruri și despre stările dela Bavaniște, vorbind despre nemulțumirile adânci, cari vor duce la revoltă poporul. Mi-s'a zis însă în Dietă că e peste puțină să fie așa; când am vorbit despre isprăvile notarului d'acolo, și în genere despre administrația din Temișana, au zis că așa ceva nu s'au mai pomenit, dar că ce a raportat apoi fișpanul ministrului de interne, nu știu“.

Vorbind despre atitudinea notarilor, dl Lendl zice:

„Notarul își spală mâinile și nu-i pasă de cele-ce se întâmplă; obiecționează că el a prevenit doar' din vreme pe fibiră spunându-i cum și acolo, ca pretutindeni, lucrează agitatori perversi. El ce să facă, nu poate apăsă poporul de instigațiunile agitatorilor fără suflet. D'aceea au reclamat și în contra sa de atâtea-ori, pentru-că el acolo represintă statul ungar, este stâlp al țării, tot l'au suspendat însă, în urma denunțurilor poporului. Și eri a apărut patria; a citat la casa comunală pe instigatorii de frunte și i-a ocărit, ba pe unul l'a și bătut. Le-a spus că o să aducă geandarmii din vecinătate. De aci încolo nu o să le mai ajute la nimic (nici pân'atunci nu i-a ajutat!) pentru-că, vezi Doamne, nu-s demni de bunătatea lui. O să statifice și școala, ca astfel copiii să învețe numai ungurește. O să vadă ei d'aci încolo ce însemnează puterea statului ungar!“

Drept concludie, dl Lendl încheie spunând că în loc de a cerceta fișpanii după căți „agitatori“ toți, mai bine ar fi cercetat din vreme în cancelaria notarială... Pentru-că poporul nu e mânat de idei răsturnătoare de stat.

Nu socialiștii fac turburări, ci mișelia notarilor.

În fine s'a auzit și o vorbă dreaptă. Dar și asta sună în pustii.

RĂVAȘ.

„POATE CĂ MĂINE!“

Mereu, mereu, aceeași soartă,
Mai grea decât a unui câine! —
Adorm, șoptind în ori-ce seară:
„Poate că mâine!“

Când însă, după visuri negre,
Apare alba dimineață,
Mă îngrozesc! — Nici o schimbare,
Nici o speranță! —

Mereu, mereu, aceeași soartă,
Mai grea decât a unui câine! —
Ah! Când va veni libertatea?!...

„Poate că mâine!“

(București)

Carol Scrob.

Socialismul în Arad.

Confiscat

Confiscat

Dragostea domnilor români.

C o n f i s c a t

Lăcat pe gură.

Auzit-ați încă așa ceva, că să se pună lăcat pe gura cuiva? Nu cred, să fi auzit. Minunea asta vrea s'o facă înțeleptul ministru al Ungariei groful Tisa. În foile ungurești cetim următoarele:

Ministrul președinte contele Ștefan Tisa fiindcă în comitatele Torontal, Arad și Timiș au fost turburări socialiste, a dat poruncă, ca de aici încolo în acelea comitate să se fie în samă faptele agitatorilor fără suflet. Până ce poporul nu va fi pe deplin liniștit, să nu se îngeduias că nici o adunare, iar sfaturile poporului să se interzică. Fișpanii mai sunt îndatorați, de a sta în vorbă cu

poporul de rënd și să-l lumineze, că ce pri-mejdios este socialismul.

Adecă Tisa este marele meșter, care pune lăcat pe gură. Dar asta nu va merge.

Iar ce să ține de aceea poruncă, ca fișpanii să stee de vorbă cu poporul de jos spre a-l lumina, de asta nu ne temem. Această poruncă nu o vor asculta domniii fișpanii, pentru-că ei nu pot suferi putoarea de suman...

Nu suntem singuri.

Acum, că socialismul cu glorie a cucerit pe toate naționalitățile din Ungaria, s'au spăriat cărmuitorii țării și au hotărit, că vor prăbuși pe socialiști. În tot modul ne urmăresc. Mai ales aceea nu le place, că s'au trezit românii, cari pân'acum au fost subjugul apăsării. Și s'au culcat pe români. Dar nu vë perdeți nădejde românilor, după-cum puteți ceti în articolul prim din „Adevărul“, muncitorii maghiari is hotăriți a sări în ajutorul Românilor, acum și muncitorii din Viena (Beciu) au arătat, că ni-s frați adevărați. Pentru ordinațiunea, prin care nu ni se îngăduesc adunările, după-cum să telegrafiază din Viena, muncitorii maghiari d'acolo, au pornit o mișcare, ca să se aranjeze o demonstrație în contra contelui Tisa, care petrece în Viena. Au și ținut ieri o întrunire foarte mare. Hotărare însă n'au putut aduce pentru motivul unei dispoziții a legii austriace, care zice că nu se poate îngădui, ca muncitorii să s'amestece — în afacerile externe ale unui stat străin.

Dar, sus inimile! Nu rămânem noi singuri la lupta pentru libertate!

Sprrijiniți Adevărul!

— Invitare la abonament. —

Fraților!

Puterea s'a ridicat, ca să ne omoară. Cu biciul în mână vrea puterea, să scoată socialismul dintre români. Mai întâiu ne-au oprit adunările, vëzënd însă, că cu asta încă nu și-au ajuns țelul, ne-au prins foile „Adevărul“.

Ce răspunde poporul la toate acestea? Poporul nu se lasă! Dacă ei vreau să omoară „Adevărul“, noi facem puternică această foaie.

Dacă nu ni se îngăduesc adunările — răspândim foaia.

Este datorința fiecărui român a câștiga noi abonenți la „Adevărul“, ca foaia să se răspândească peste tot locul.

Acesta să fie răspunsul poporului.

Prețul „Adevărului“.

„Adevărul“ costă pentru Ungaria:

pe 1 an	.....	3 coroane	20 fileri
„ 1/2 „	.....	1 coroață	60 „
„ 1/4 „	.....	—	80 „
„ 1 lună	.....	—	30 „

Pentru România și alte țări din Europa:

pe 1 an	.....	6 franci
„ 1/2 „	.....	3 „

Pentru America:

pe 1 an	.....	2 dolari
„ 1/2 „	.....	1 „

Banii sunt de a se trimite pe adresa:

„Adevărul“, Budapesta,

VIII., József-körut 18 sz.

Fraților! Răspândiți „Adevărul“ în toate părțile, căci acesta este interesul nostru spre a ne lumina.

CRONICA.

— **Fiul presidentului Elveției s'a sinucis.** Presidentul republicii elvețiene are un fiu în etate de 22 de ani, numit Arnold Comtesse. Acesta locuia într'un otel din orașul Dijon. Marți tinerul Arnold s'a suit într'o birje și a plecat la un restaurant, unde spera să afle pe o draguță a sa. Prietina nu era acolo. Atunci tinerul sa așezat earăși în trăsură și a mers la locuința doamnei pretine. Aici și-a slobozit un glonț în creeri. Tinerul a fost dus în spital, unde în curând și-a dat sufletul. Și toate acestea le scriem, ca să arătăm, că vreme ce muncitorii mor de foame, fiii domnilor se omor prin glonț, pentru-că nu le vin draguțele la vreme. Ce spurcată i lumea domnilor!

— **Earăși tulburări militare.** Soldații ș'anume husarii, ear au provocat grave desordine. De astă dată în Pojon. Eroii sunt tot militarii cari au slujit deja trei ani, 10 la număr. Duminecă s'au dus adică la birt, unde după-ce au bătut 5 litre de rom, au luat la bătaie pe cărciumăriță, neavând pe altcineva la îndemână. Sosind sergentul major (strajameșter) Borcsis și căutând să-i potolească, l'au desarmat și l'au bătut crunt și pe el. Același lucru l'a pățit și alt sergent-major, Bendő. Husarii n'au putut fi scoși din birt de cât cu patrula militară, în fruntea căreia comanda chiar majorul Rohr ear după aceea generalul Benedek, care ședea în apropiere și se dusesse să vadă scandalul. Când să-i aresteze însă pe soldați, nici patrula n'a biruit, ci s'a încins o bătaie în care au rămas 4 grav răniți ear cei-l'alți mai ușor. Și mai grav că soldații de anul 3, cari fuseseră comandați să vină și să ridice cu forța pe camarazii lor pentru a-i duce în arest, n'au vrut să se supuiă poruncii generalului, ci strigau că ei nu mai servesc, destul au fost cei trei ani. S'au făcut numeroase arestări. Asta-i urmarea, că sêrmenele cătane sunt ținute și după 3 ani.

— **Urmările beției.** Să anunță din Timișoara: George Radulescu din Iezvin și-a petrecut noaptea cu mai mulți tovarăși într'o cărcimă. Între dânsii era și Simon Nikits. Când veselia ajuns la culme, Nikits s'a sculat să ție un toast. Dar spre pierzarea lui, căci voind să se pună pe scaun, Radulescu a tras scaunul de sub dînsul și a murit în clipa acea. Radulescu s'a prezentat singur la geandarmerie.

— **Banii poporului.** La oficiul de dare din Antalfalva (com. Torontal) făcându-se deunăzi cercetare s'a descoperit lipsă de mai multe mii coroane. Imediat s'a pornit cercetare și s'a constatat, că suma, care lipsește, a defraudat-o cassierul Daniil Marschalko. Acesta a fost imediat suspendat din oficiu. Cercetarea continuă. Acum poate continua cercetarea, după-ce un hoț a mâncat banii poporenii.

— **Curge sânge...** După-cum am amintit deja lupta între ruși și iaponezi a izbucnit. Curge sânge mult în Asia. Și a cui este acest sânge? Este sângele poporului. Pentru-că când e vorbă de bătaie, domniii își măresc puterea, iar sêrăcimea moare pe câmpul de luptă.

— **Cu biciul în mână vrea puterea să scoată din noi dorul de libertate și de dreptate.** Adunările ni le opresc, foile ni le iau. Dar nici cu atâta nu se îndestulesc. În săptămâna trecută de 2-ori ne-au luat foaia, iar acum n-au acățat si o piră. Procurorul a intentat proces de presă pentru articolul intitulat: *Dreptul de adunare — Încă un drept*

confiscat. — Răspunderea pentru acesta articol o va primi fratele Salușinsky, cine cu fruntea ridicată, fără teamă va merge înaintea judecătorilor să spună, că nu se teme a lupta pentru drepturile poporului.

— **Dreptate pentru bani.** La tribunalul din Pesta se desbate de trei zile procesul ce i-s'a intentat judeului Dr. Kálmán Soós. Același tribunal, din care făcea dînsul parte, judecă acum asupra acuzelor grave pentru cari Soós este chemat să răspundă. Nainte cu doi ani giuvaerghiul Leo Schlesinger din Budapesta l'a denunțat că pentru bani s'a declarat gata să-l favorizeze într'un proces. Au sosit și alte denunțări, așa că în cele din urmă procuratura a fost silită să deschidă anchetă. Resultatul a fost că Soós a ajuns în arest preventiv ear acum stă ca acuzat pentru păcate grele: s'a lăsat să fie mituit, ba a ținut un agent (pe ovreul Abraham Schwartz) care umbla pe la clienți, cerându-le bani în schimbul cărora cu siguranță vor câștiga procesul. La proces prezidiază Kamil Rónai, jude de tablă, asistat de juzii Alexander K. Nagy și Iulius Sz. Kiss. Acuza o susține procurorul Ștefan Magyar, ear Soós este apărat de Alexander Vaisz și Abraham Schwartz de Dr. Pavel Nessi. Până acum ascultat martorii.

— **Procesul Banului Croat.** În croația cel mai mare domn este Banul. El vine după regele. Pentru acest Ban în săptămâna trecută a fost a piră mare. Frații Potocnjac și Korac au scris o broșura cu titlul: „Cum poate ședea un înșelător ordinar în scaunul banesc?”. Înaintea judecăței nu s'a putut afla vinovăția fraților nostri. Însă de rușine totuși i-a pedepsit. Pe Potocnjac l'a achitat, iar pe Korac l'a judecat la 15 zile închisoare. Să trăiască martirul!

Poșta „Adevărului“.

F. I. Arad. Un măgar de jurnalist a scris într'o foaie, că Salușinsky a căpătat dela români 68.000 de coroane. Noi cetind măgăria asta mare am zis una bună. Dacă români ar avea să-i dea lui Salușinsky atâta sumedenie de bani, atunci ei ar fi îndestuliți cu soartea lor. De altcum Salușinsky a băgat pără în contra măgariului, cine a scris minciuna asta încordată.

N. P. comitatul Arad. Reorganizații scriu, că un frate al nost este lotru. Apoi să știți, că sunt oameni, cari din gura lor spurcată scuipe spurcăciuni. Aceia adecă nu știu vorbi și scrie, ca oamenii cinstiți. Dar știu minți, ca și când ar ceti din biblie. Una peste alta scriu minciunile, pentru cari vor fi trași la răspundere înaintea judecăței. Acolo să auzim ce vor zice spurcații și mincinoșii de „socialiști“ reorganizați.

„Cetitorul“. Adevărat. „Adevărul“ a fost confiscat de doauă-ori după olaltă. Intrebă, că ce însămnă a confiscă? Procurorul dela tribunal dă poruncă poliștilor, cari vin și duc foile. Astfel au făcut și în săptămâna trecută. De aceea întârzie „Adevărul“. Firesc lucru e, că aceasta nemernicie trebuie rēsbunată și încă astfel, că frații acum le vor face toate, ca „Adevărul“ să fie răspândit în toate părțile. Unde vă întelniți cu un frate, cine n'a abonat „Adevărul“ faceți, ca să-l aboneze. Acesta este cel mai demn răspuns, ce-l putem da asupritorilor.

P. M. Siclău. Acum este liniște în politică, până 'n săptămâna viitoare. Asentările vor fi — după plan — în 21 Martie. Vor veni la rēnd tinerii născuți în 1883, 1882, 1881 și 1880.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Mărfuri:

Cursul din 10 Februarie 1904

per 50 chile

1904 grâu de Aprilie	— — —	7.74—7.76
„ sēcară	— — —	6.60—6.61
„ ovēs	— — —	5.62—5.54
„ cucuruz de Maiu	— — —	5.31—5.32
„ grâu nou de toamnă	— — —	7.95—7.96

Prețurile să urcă.

Cursul pieței din Timișoara.

Grâu: 75 chlgr. prețul per mm.	6.90—7.—
„ 76 „ „ „ „	7.—7.10
„ 77 „ „ „ „	7.10—7.15
Sēcara	— — — — — 5.75—5.80
Orz	— — — — — 5.10—5.20
Ovēs	— — — — — 4.70—4.75
Ovēs ciuruț	— — — — — 4.90—4.96
Cucuruz nou	— — — — — 4.55—4.45

Prețurile scad.

ATENT!

A apărut broșura

SĂ FIE LUMINĂ

care s'a tipărit în 5000 de exemplare.

Fraților răspândiți broșura: SĂ FIE LUMINĂ! Prețul 4 fileri.

La fiecare 100 de broșuri se dă un rabat de 15 procente. Să poate procura pe adresa: „Adevărul“, VIII. József-körut 18.

Presă noastră.

In editura partidei socialdemocrate din Ungaria apar următoarele foi:

In limba maghiară:

Népszava.

Apare în fiecare Marți, Joi și Duminecă.

In limba nemțescă:

Volksstimme.

Apare în fiecare Joi.

In limba sêrbească:

Narodna Rieci.

Apare în fiecare Joi.

In limba românească:

Adevărul (Glasul Poporului).

Apare în fiecare Duminecă.

Fraților! Numai așa putem înainta, dacă cetim și învățăm.

Răspândiți foile partidei.

Editor: Partida socialdemocrată din Ungaria.

Redactor responsabil: Aurel Cristea.

Anunț.

Pentru anunț nu luăm responsabilitatea.

Cele mai bune haine vinete de lu-

crători: **REFORM** Hainele acestea is pregătite din cea mai bună materie brută, cusute duplu și nu-și pierd culoarea, (bumbi patentați). Haine, mantile și căputuri de **REFORM** se capătă

numai la frabricanții

MAJORET COMP.

Fabricanți de vestimente vinete de muncitori

Budapest, Arany János-u. 22.

Modele și liste de preț se trimit gratis și franco. Corespondență românească.